

Ouder worden in Dronten; Kansen voor Dronten

1. Inleiding

In deze geactualiseerde nota van de SBA (Stichting **Senioren Belangenbehartiging en Advisering**) in Dronten "Ouder worden in Dronten; Kansen voor Dronten" wordt een integraal Seniorenbeleid en de Uitvoeringsagenda van dat beleid beschreven.

Enkele kerncijfers voor Dronten:

- Er zijn bijna 10.000 senioren van 60 jaar en ouder (2017); dit is 24% van de bevolking van Dronten. De prognoses geven aan dat de groep senioren al binnen enkele jaren een derde van de bevolking zal uitmaken.
- Rond de 2.000 senioren zijn onbetaald vrijwilliger
- Ongeveer 1.000 senioren verlenen op dit moment zorg - aan de partner of een naaste
- Rond de 100 senioren- mantelzorgers zitten aan of over hun taks

De verkiezingen voor de gemeenteraad van 21 maart 2018 hebben tot een nieuw college geleid, dat een collegeprogramma zal opstellen voor de periode 2018 – 2021.

Een College ontkomt niet aan een visie op vergrijzing en specifieke aandacht voor senioren.

1.1. Naar Integraal Seniorenbeleid en Uitvoeringsagenda

De SBA draagt bij aan een samenleving waarin senioren volwaardig kunnen meedoen en mensen omzien naar elkaar. Een samenleving waarin niemand zich buitengesloten voelt.

Vanuit deze missie ligt er een opgave om op langere termijn de maatschappij sociaal in evenwicht te houden, waarbij senioren een belangrijke rol vervullen.

Een visie op deze opgave zal de politiek samen met het maatschappelijk krachtenveld moeten vastleggen in een **integraal Seniorenbeleid** en in de bijbehorende **uitvoeringsagenda**, waarin acties worden beschreven, die tot realisatie van het Seniorenbeleid zullen leiden.

Wat zijn de belangrijkste uitgangspunten voor de invulling van integraal Seniorenbeleid en de bijbehorende uitvoeringsagenda?

- Vertrekpunt is de leeftijdsgroep 60+.
- Senioren willen en kunnen steeds meer zelf keuzes maken en zo lang als mogelijk de regie over hun eigen leven voeren.
- Eigen kracht, zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid staan centraal, waarbij er sprake is van verantwoorde ondersteuning. De gemeente faciliteert waar nodig en mogelijk en regisseert.
- Een integrale uitvoeringsagenda is een concrete agenda gericht op medeverantwoordelijkheid van Senioren Burgerparticipatie in het "Vierkant" en waarin aandacht voor de ouder wordende Drontenaar herkenbaar en samenhangend tot uitdrukking wordt gebracht.

1.2. Senioren Burgerparticipatie in het "Vierkant"

Gedurende de afgelopen vijf jaar heeft zich een wezenlijke verandering, in de wijze waarop gemeentelijke beleid tot stand komt, voorgedaan; de gemeente heeft veel meer van haar "uitvoeringsverantwoordelijkheid" bij de burger neergelegd. Dat is goed, vooropgesteld dat de burgers dan ook mogen mee besluiten. Burgerparticipatie,- het actief deelnemen van burgers in zaken die de burger aangaan, - is hierin de sleutel.

De SBA vormt zich om die reden om naar een senioren burgerparticipatie organisatie: het Senioren Netwerk Dronten "de Bijenkorf" genaamd: de vierde speler in het "Vierkant". Het "Vierkant" bestaat dan uit: de gemeente, het maatschappelijk middenveld (sociale domein*, belangen groepen, cliënten groepen), uitvoerders (o.a. OFW, GGD, nutsbedrijven) en burgers (Senioren Netwerk Dronten). Het SBA wil medeverantwoordelijkheid dragen op het gebied van integraal seniorenbeleid.

* alle sectoren die te maken hebben met de sociale kant van het gemeentelijke beleid: zorg, welzijn, onderwijs, gezondheidszorg, opvoeding, inburgering en sociale activering.

2. Thema's van de uitvoeringsagenda

De thema's in de uitvoeringsagenda zijn:

1. bevorderen zelfredzaamheid;
2. voldoende levensbestendige (senioren)woningen beschikbaar stellen in een seniorvriendelijke woonomgeving
3. verbeteren informatievoorziening;
4. signaleren en voorkomen van eenzaamheid en kwetsbaarheid;
5. "actief ouder worden" (levensfasebewust personeelsbeleid) en (sociaal) maatschappelijk verantwoord ondernemen;
6. het betrekken bij en stimuleren van de kracht van senioren bij het vrijwilligerswerk;
7. gezonde levensstijl;
8. ondersteunen mantelzorg.

3. Uitwerking van de integrale uitvoeringsagenda

Bij de uitwerking van de integrale uitvoeringsagenda zullen we eerst nagaan wat er al aan beleid in de gemeente en binnen het "Vierkant" aanwezig is. In de eerste nota "Ouder worden in Dronten" uit 2016 zijn een aantal beleidsdocumenten al uitvoerig in kaart gebracht, maar zal op de laatste stand worden gebracht. Aan de hand van deze gegevens zal het Senioren Netwerk aangeven waarmee de verschillende werkgroep aan de slag gaan.

Bij het starten van de werkgroepen zullen we enkele richtinggevende optie meegeven zonder beperkend of volledige te willen zijn.

In de uitwerking van de thema's worden enkele onderwerpen niet met naam genoemd, maar komen in diverse thema's terug, zoals Wmo en Participatiewet.

Tenslotte letten we erop dat de uitkomsten van de werkgroepen in samenhang met elkaar gebracht worden.

3.1 Het bevorderen van de zelfredzaamheid

Waar gaat dit over?

Hoe ouder je wordt, hoe groter de vraag naar het behoud van je eigen zelfredzaamheid. Zelfredzaamheid betekent voor jezelf en je huishouden kunnen zorgen; niet afhankelijk zijn van anderen of hun inkomen; langer zelfstandig thuis kunnen wonen; een actief sociaal leven kunnen leiden; zelfstandig informatie verzamelen over de zorg- en welzijnsmogelijkheden en mobiel zijn in een toegankelijke omgeving of door gebruik te maken van vervoersvoorzieningen.

Uitvoering

Het overleg binnen het "Vierkant" wordt voorbereid door een interne werkgroep vanuit het Senioren Netwerk, die alle aspecten van zelfredzaamheid inventariseert. In het overleg binnen het "Vierkant" worden een reeks van plannen per aspect ontwikkeld. Door alle bekende gegevens over de ruim 9.000 senioren tegen de plannen aan te leggen wordt duidelijk welke behoeften door de plannen afgedekt worden. Dit kan variëren van een boodschappendienst, vervoer, gezamenlijke maaltijden tot huishoudelijke hulp en alles wat daar tussen zit.

In 2018 wordt een interne werkgroep vanuit het senioren netwerk geformeerd en na gereedkomen van het advies ingebracht voor overleg binnen het "Vierkant". In 2019 en 2020 worden de eerste plannen gerealiseerd

3.2. Voldoende levensbestendige (senioren) woningen in een seniorvriendelijke woonomgeving

Waar gaat dit over?

Zelfredzaamheid kan worden bevorderd door woonvoorzieningen te realiseren, waarbij voorop staat dat aanpassingen in en rondom het huis de zelfredzaamheid bevorderen. Dit betekent dat ingezet wordt om gemeentebreed te komen tot een evenwichtig pakket met voldoende aangepaste zorgwoningen, kleinschalige zorgcentra en gemeentelijke, gespecialiseerde voorzieningen, in binnen en buitengebied.

Uitvoering 2018 - 2021

Op basis van de data van de gemeente en onder andere OFW wordt een voorbereidende werkgroep vanuit het senioren netwerk ingesteld. De werkgroep analyseert wat senioren verstaan onder “seniorvriendelijk” en welke lacunes in de informatie aanwezig zijn om een meerjaren plan te ontwikkelen dat gericht is op senioren. De lijst van woonvormen van Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg en de verschillende experiment en praktijkervaringen in andere gemeente worden hierin meegenomen. Hierbij staat voorop dat aanpassingen in en rondom het huis de zelfredzaamheid bevordert. Aanpassingen in het huis worden beoordeelt via het project: “*langzultuwonen*” Dit betekent dat ingezet wordt om gemeentebreed te komen tot een evenwichtig pakket met voldoende aangepaste zorgwoningen en kleinschalige zorgcentra.

In **2018** wordt een interne werkgroep vanuit het senioren netwerk geformeerd. De werkgroep stelt een advies op, dat ingebracht wordt in het overleg binnen het “Vierkant”. het “Vierkant” zet vervolgens een meerjaren plan gaat op. In 2019 en 2020 worden de eerste van de opgezette plannen gerealiseerd.

3.3 Verbeteren van de Informatievoorziening

Waar gaat dit over?

Informatievoorziening is een randvoorwaarde om signalen te kunnen opvangen en om vraaggericht te kunnen werken. Een vraag (of signaal) van een senior moet zowel van vraag naar antwoord als van uitwisseling tussen gemeente en aanbieders stromen. Als dit niet stroomt dan worden er geen antwoorden gegeven of acties ondernomen. Alle organisaties zouden de informatie en voorlichting moeten toetsen op logica en gebruiksgemak en de mate waarin de informatie en voorlichting afgestemd is op senioren.

Voor digitale informatie geldt: “digitaal waar het kan en persoonlijk waar het moet.”

Uitvoering 2018 - 2021

In **2021** zijn er basis van onderzoek en aanbevelingen (eventueel door een externe expertise organisatie) maatregelen genomen, die de kwaliteit en leesbaarheid van de informatie vanuit alle organisaties met 50 % verbeterd t.o.v. een nulmeting in 2018. Digitaal loket, Klant Contact Centrum, Zaaksysteem en correspondentie zijn zodanig vormgegeven dat senioren er mee overweg kunnen. (*Informatie voor buitenlanders wordt in het onderzoek betrokken*)

In **2018** wordt een interne werkgroep vanuit het senioren netwerk geformeerd. De werkgroep stelt een advies op, dat ingebracht wordt in het overleg binnen het “Vierkant”. Op initiatief van het “Vierkant” wordt een nulmeting kwaliteit en leesbaarheid van de informatie op de gemeentelijke website gedaan en een plan ontwikkelt dat de doelstelling gaat realiseren. In de jaren 2019 tot maart 2021 worden de digitale middelen aangepast aan de behoeften en mogelijkheden van senioren.

3.4 Traceren en voorkomen van eenzaamheid en kwetsbaarheid.

Waar gaat dit over?

Het bevorderen van zelfredzaamheid begint bij het signaleren en traceren van kwetsbaarheid. Het wegvallen van sociale verbanden verkleint de leefwereld van de senioren. Wijkwelzijnswerk, cultuur en vrijwilligerswerk zijn goede instrumenten om eenzaamheid en kwetsbaarheid te voorkomen.

Uitvoering 2018 - 2021

In **2021** is een “peilstation” opgezet om kwetsbaarheid en eenzaamheid te signaleren en te traceren en deels tot uitvoering gekomen, waaraan het hele “Vierkant” integraal input levert en waarop mogelijke actie is gevolgd en evaluatie mogelijk is.

In **2018** wordt een peilstation opgezet en in **2019 en 2020** vindt de praktische uitvoering plaats.

3.5 Bevorderen “actief ouder worden”

Waar gaat dit over?

Het reeds opgebouwde senioren kapitaal zal voor onze maatschappij behouden moeten blijven. “Actief ouder worden” begint reeds in de werkzame periode. De werkgever heeft hierin een directe

verantwoordelijkheid door inzet te waarborgen, leer mogelijkheden te scheppen en tijdige kennisoverdracht te regelen. De werknemer zal moeten blijven leren. De gemeente kan hieraan bijdragen door dit agendapunt op de agenda te zetten binnen de eigen organisatie en in contact met werkgevers.

Uitvoering 2018 - 2021

In het landelijk overleg van de KBO-PCOB wordt dit onderwerp voorbereid en zal in de loop van 2018 bekend worden gemaakt. Het Senioren Netwerk wacht de uitkomst hiervan af

3.6 Betrekken van de kracht van senioren bij vrijwilligerswerk

Waar gaat dit over?

Keuzevrijheid en zingeving zal de (nieuwe) vrijwilliger steeds kritischer laten zijn op zijn inzet. Op dit moment is veel zilveren kracht actief binnen het verenigingsleven, activiteiten/evenementen en als mantelzorgers. De schattingen van het aantal senioren vrijwilligers bedraagt ca. 2.000 vrijwilligers. Daarnaast verlenen ongeveer 1.000 senioren op dit moment zorg aan de partner of een naaste. In de voorliggende periode zal de behoefte aan het aantal vrijwilligers en het vrijwilligerswerk toenemen, waarbij een groter beroep op senioren gedaan zal worden.

Uitvoering 2018 - 2021

In **2021** staat er actief beleid voor voldoende instroom van oudere vrijwilligers en is meetbaar gemaakt hoeveel vrijwilligers o.a. als mantelzorgers actief zijn en hoe groot de in- en uitstroom per jaar is. De cijfers maken het mogelijk om gerichte ondersteunende maatregelen te nemen. Te denken valt ook aan de tijdelijke ontlasting van mantelzorgers, die dreigen uit te vallen wegens de zorgdruk.

In **2018** wordt een registratie opgezet in het "Vierkant", waarbij aantallen en soorten vrijwilligers, met name mantelzorgers, in kaart worden gebracht.

3.7 Bevorderen gezonde levensstijl

Waar gaat dit over?

Een gezonde levensstijl bevordert de vitaliteit van de burgers en dus ook het vitaal ouder worden, maar vraagt tegelijkertijd om een op senioren gerichte aanpak. Een gezonder levensstijl wordt beïnvloed door de levenskwaliteit en het maatschappelijk functioneren van mensen te verbeteren.

Uitvoering 2018 - 2021

In **2021** zijn er in nauw overleg met de GGD, de Meerpaal sportcoach en andere organisaties een reeks van bewegingsactiviteiten beschikbaar (zowel voor valide en invalide personen) en worden intensief gebruikt. Er worden regelmatig nieuwe initiatieven ontwikkeld en door de gemeente ondersteund.

In **2018** zullen bestaande clubs, senioren bonden, Welzijn Meerpaal deze activiteiten, zoals jeu de boules, koersbal, biljarten, wandelen, bewegen, fietsen, zwemmen, golf binnen de gemeente Dronten gericht promoten en eventuele nieuwe clubs oprichten. De sportcoach is hier actief, stimulerend en coördinerend bij betrokken.

3.8 Ondersteunen Mantelzorgers

Waar gaat dit over?

De aanspraak op mantelzorgers, neemt bij het ouder worden toe, doordat partner, familie of buur en kennissen minder zelfredzaam is geworden. Dankzij mantelzorgers kunnen zij langer thuis blijven wonen. De kanteling in het beleid vraagt ook om een grotere inzet van het eigen sociale netwerk. Het werk van de mantelzorgers is bijna te vergelijken met die van een professionele arbeidskracht. De mantelzorg heeft dus recht op informatie, materiële, emotionele en professionele ondersteuning.

Uitvoering 2018 - 2021

In **2021** is er een robuust, toegankelijk en wijd en zijd bekend programma verder uitgebreid, dat mantelzorgers ondersteunt en (te) zwaarbelaste mantelzorgers tijdelijk ontlast van hun zorgtaak (respitzorg),.

In **2018** wordt door “het vierkant” aanbiedingen en mogelijkheden om mantelzorgers tijdelijk te ontlasten, in kaart gebracht.

4. Samenvatting

In deze tweede aangepaste nota van de SBA (Stichting **Senioren Belangenbehartiging en Advisering**) in Dronten “Ouder worden in Dronten” wordt een integraal Seniorenbeleid en de Uitvoeringsagenda van dat beleid geactualiseerd. Het is een pleidooi om te komen tot een **integraal Seniorenbeleid** en een daarop gebaseerde **uitvoeringagenda**. De SBA vormt zich om naar een senioren burgerparticipatie organisatie, het Senioren Netwerk Dronten “de Bijenkorf” genaamd: de vierde speler in het “Vierkant”. De uitvoeringsagenda bestaat uit acht thema’s, gericht op een perspectief voor 2021 en actieplannen en activiteiten gedurende de jaren 2018-2021.

Een nieuw Collegeprogramma 2018-2021 zal, naar de mening van de SBA, inhoudelijk de thema’s van de uitvoeringsagenda moeten integreren.

Deze nota zal aan het College van B&W, de politieke partijen en andere belanghebbenden in het “Vierkant” aangeboden worden.

29 maart 2018

de SBA, Senioren Netwerk Dronten “de Bijenkorf”